

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ในการดำเนินการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้าตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. การเลือกกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาค้นคว้า
2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
3. การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพของเครื่องมือ
4. การดำเนินการทดลอง
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 42 ปีการศึกษา 2547 จังหวัดชลบุรี จำนวน 120 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 42 ปีการศึกษา 2547 จังหวัดชลบุรี ที่มีคะแนนเฉลี่ยความฉลาดทางอารมณ์ต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมาซึ่งมีคะแนนตั้งแต่ 139 คะแนนลงมา และสมัครใจเข้ารับการทดลอง จากนั้นสุ่มตัวอย่าง 12 คน เพื่อแบ่งเป็นกลุ่มทดลองจำนวน 6 คน และกลุ่มควบคุม 6 คน โดยมีวิธีการดังนี้

2.1 ผู้วิจัยให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นทั้งหมดจำนวน 120 คน ตอบแบบวัดความฉลาดทางอารมณ์ เพื่อหานักเรียนที่คะแนนเฉลี่ยความฉลาดทางอารมณ์ต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมา ซึ่งมีคะแนนตั้งแต่ 139 คะแนนลงมา และสมัครใจเข้ารับการทดลอง และสุ่มนักเรียนจำนวน 12 คน โดยวิธีสุ่มอย่างง่าย

2.2 สุ่มตัวอย่างเข้ากลุ่ม (Random Assignment) เพื่อแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 เป็นกลุ่มทดลองได้รับการฝึกโปรแกรมกิจกรรมแนะแนว จำนวน 6 คน และกลุ่มที่ 2 เป็นกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการฝึกโปรแกรมกิจกรรมแนะแนว

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

1. แบบวัดความฉลาดทางอารมณ์
2. โปรแกรมกิจกรรมแนะแนว

การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีขั้นตอนดังนี้

1. แบบวัดความฉลาดทางอารมณ์

แบบวัดความฉลาดทางอารมณ์ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ปรับปรุงจากแบบวัดความฉลาดทางอารมณ์ของคมเพชร ฉัตรสุกกุลและผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2544 , หน้า 4) เป็นลักษณะมาตรประมาณค่า ซึ่งมี 5 องค์ประกอบ 15 ด้าน

องค์ประกอบที่ 1 องค์ประกอบส่วนบุคคล ได้แก่

1. ความสามารถในการตระหนักรู้อารมณ์ของตนเอง รู้จักและเข้าใจอารมณ์และความรู้สึกของตนเอง

2. ความสามารถในการแสดงอารมณ์ ความรู้สึก ความคิด และความเชื่อของตนเอง

3. ความสามารถเคารพในศักดิ์ศรีของตนเอง สามารถตระหนักรู้คุณค่าและยอมรับในศักดิ์ศรีของตนเอง

4. ความสามารถในการรู้จักและเข้าใจศักยภาพที่แท้จริงของตนเอง

5. มีความรู้สึกอิสระ มีอารมณ์ความรู้สึกที่แสดงถึงความเป็นตัวของตัวเอง มีอิสระทางความคิดในการตัดสินใจได้ด้วยตนเอง และไม่มีความยุ่งยากในการตัดสินใจด้วยตนเอง

องค์ประกอบที่ 2 องค์ประกอบระหว่างบุคคล ได้แก่

1. ความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น สามารถรับรู้ เข้าใจอารมณ์และความรู้สึกของผู้อื่น

2. ความสามารถในการมีสัมพันธภาพกับผู้อื่น สามารถสร้างและรักษาสัมพันธภาพกับผู้อื่น

3. ความสามารถด้านความรับผิดชอบทางสังคม สามารถให้การยอมรับและนับถือ ผู้อื่น ให้ความร่วมมือและช่วยเหลือผู้อื่น

องค์ประกอบที่ 3 องค์ประกอบด้านการปรับตัว ได้แก่

1. ความสามารถในการแก้ปัญหา สามารถคิดใคร่ครวญอย่างรอบคอบ มีสติก่อนที่จะลงมือแก้ปัญหา

2. ความสามารถที่จะตรวจสอบความเป็นจริง สามารถตรวจสอบความคิด

3. มีความยืดหยุ่น สามารถปรับความรู้สึก ความคิด และพฤติกรรมของตนเองให้เหมาะสมกับสถานการณ์และสภาพแวดล้อม

องค์ประกอบที่ 4 องค์ประกอบด้านการจัดการ-บริหารความเครียด ได้แก่

1. ความสามารถที่จะยับยั้งในการจัดการความเครียด สามารถเผชิญปัญหา ยับยั้งที่จะสู่ในการจัดการปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่ก่อให้เกิดความเครียดอย่างมีสติ

2. ความสามารถในการควบคุมอารมณ์ ความรู้สึกที่บังเกิดขึ้นภายในจิตใจ หรือเกิดขึ้นจากสิ่งยั่วยุต่าง ๆ ตลอดจนทั้งความต้องการของตนเอง

องค์ประกอบที่ 5 องค์ประกอบด้านภาวะอารมณ์ทั่วไป ได้แก่

1. การมีความสุข ความพึงพอใจในชีวิต

2. การมองโลกในแง่ดี มีความมั่นใจในสิ่งที่ทำ มีความรู้สึกที่ดีต่อทุกสิ่งทุกอย่างที่ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค ความพยายามมุ่งมั่นต่อสู้เพื่อความสำเร็จในชีวิต มีเหตุผล มีสติ

1.1 หากความเที่ยงตรงเชิงทฤษฎี (Construct Validity) ของแบบวัดความฉลาดทางอารมณ์ มีดังนี้

1.1.1 ผู้วิจัยเสนอแบบวัดความฉลาดทางอารมณ์ของคมเพชร ฉัตรสุกกุลและผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2544 , หน้า 4) ต่ออาจารย์ที่ปรึกษา และอาจารย์ที่ปรึกษาร่วมในการควบคุมงานวิจัย ตรวจสอบแก้ไขเพื่อความถูกต้อง

1.1.2 นำแบบวัดความฉลาดทางอารมณ์เสนอผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรง โดยผู้ทรงคุณวุฒิประกอบด้วย

- รศ.ดร.ม.ร.ว. สมพร สุทัศน์ีย์	อาจารย์พิเศษภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยบูรพา
- ผศ.ดร. นันทนา วงศ์อินทร์	อาจารย์ประจำภาควิชาจิตวิทยาการแนะแนวคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
- บาทหลวง ดร. วีระ พังรักษ์	อุปมุขนายกสังฆมณฑลจันทบุรี
- บาทหลวง ดร. ชาติชาย พงษ์ศิริ	ประธานคณะกรรมการโรงเรียนในเครือสังฆมณฑลจันทบุรี

1.1.3 การหาค่าอำนาจจำแนก (Item Discrimination) และความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบวัด ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1.1.3.1 แบบวัดที่ปรับปรุงแล้ว นำไปทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ในโรงเรียนไทยรัฐวิทยา 42 จำนวน 50 คนแล้วนำมาวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ

หลังจากที่นำแบบวัดไปทดลองใช้แล้ว ปรากฏว่า แบบวัดความฉลาดทางอารมณ์มีค่าอำนาจจำแนกยอมรับได้ 46 ข้อ จากข้อคำถามทั้งสิ้น 64 ข้อ ซึ่งมีค่าอยู่ระหว่าง 0.21 ถึง 0.74 ซึ่งประกอบด้วยข้อคำถามที่ 1, 4, 5, 7, 8, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 46, 48, 51, 52, 53, 55, 56, 59, 60, 62, 63 และ ผู้วิจัยได้ตัดข้อคำถามออกจำนวน 18 ข้อ คือข้อคำถามที่ 2, 3, 6, 9, 19, 32, 33, 34, 44, 45, 47, 49, 50, 54, 57, 58, 61, 64

1.1.3.2 นำแบบวัดความฉลาดทางอารมณ์ที่มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อยอมรับได้จากข้อ 1.1.3.1 จำนวน 46 ข้อมาหาค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ โดยวิธีหาสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient Alpha) ของครอนบาค (Cronbach, 1990, pp. 202 – 204)

ผลการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบวัด ปรากฏว่าแบบวัดความฉลาดทางอารมณ์มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.89 (ภาคผนวก, หน้า 176)

เกณฑ์การให้คะแนน

การให้คะแนนแบบวัดความฉลาดทางอารมณ์ เป็นลักษณะมาตรประมาณค่า 5 ระดับ มีเกณฑ์ดังต่อไปนี้

1. ข้อความมีความหมายทางบวก (Positive Statement) คือ มีความฉลาดทางอารมณ์ ดังนี้

จริงที่สุด	ให้คะแนน	5	คะแนน
จริง	ให้คะแนน	4	คะแนน
จริงบางครั้ง	ให้คะแนน	3	คะแนน
ไม่ค่อยจริง	ให้คะแนน	2	คะแนน
แทบจะไม่จริงเลย	ให้คะแนน	1	คะแนน

ซึ่งประกอบด้วยข้อคำถามที่ 1, 7, 8, 10, 11, 12, 13, 20, 21, 22, 23, 27, 59, 60, 62 และ 63

รวม 16 ข้อ

2. ข้อความทางลบ (Negative Statement) คือ มีความฉลาดทางอารมณ์ ดังนี้

จริงที่สุด	ให้คะแนน	1	คะแนน
จริง	ให้คะแนน	2	คะแนน
จริงบางครั้ง	ให้คะแนน	3	คะแนน
ไม่ค่อยจริง	ให้คะแนน	4	คะแนน
แทบจะไม่จริงเลย	ให้คะแนน	5	คะแนน

ซึ่งประกอบด้วยข้อคำถามที่ 4, 5, 14, 15, 16, 17, 18, 24, 25, 26, 28, 29, 30, 31, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 46, 48, 51, 52, 53, 55 และ 56 รวม 30 ข้อ (ภาคผนวก, หน้า 179)

2. การสร้างโปรแกรมกิจกรรมแนะแนว ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

2.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมแนะแนว

2.2 ศึกษาทฤษฎี หลักการ เทคนิค เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมแนะแนว

2.3 สร้างโปรแกรมกิจกรรมแนะแนวให้สอดคล้องกับทฤษฎีและองค์ประกอบความฉลาดทางอารมณ์ทั้ง 5 ด้านของ คมเพชร ฉัตรสุกกุลและผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ และแล้วเสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อพิจารณาตรวจสอบโครงสร้าง ภาษา เนื้อหา และความสอดคล้องกับความมุ่งหมายของการวิจัย ซึ่งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ประกอบด้วย

- รศ.ดร.ม.ร.ว. สมพร สุทัศนีย์	อาจารย์พิเศษภาควิชาจิตวิทยาการแนะแนว
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
- ผศ.ดร. นันทนา วงศ์อินทร์	อาจารย์ประจำภาควิชาจิตวิทยาการแนะแนว
คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
- บาทหลวง ดร. วีระ ผังรักษ์	อุปมุขนายกสังฆมณฑลจันทบุรี
- บาทหลวง ดร. ชาติชาย พงษ์ศิริ	ประธานคณะกรรมการ โรงเรียน
ในเครือสังฆมณฑลจันทบุรี

2.4 นำโปรแกรมกิจกรรมแนะแนวมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้ทรงคุณวุฒิ

2.5 นำโปรแกรมกิจกรรมแนะแนวที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนทุ่งเหียงวิทยาคม จังหวัดชลบุรี ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 5 คน เพื่อศึกษาความครอบคลุมด้านจุดมุ่งหมาย แนวคิด เนื้อหา วิธีการ รวมทั้งเวลาที่ใช้ในการทดลอง แล้วนำมาแก้ไขปรับปรุงให้เหมาะสมก่อนนำไปใช้ในการวิจัยต่อไป

2.6 นำโปรแกรมกิจกรรมแนะแนวที่ได้ทดลองใช้มาปรับปรุง แก้ไข แล้วนำไปดำเนินการวิจัยกับกลุ่มทดลอง

การดำเนินการทดลอง

1. แบบแผนการทดลอง การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง โดยผู้วิจัยกำหนดกลุ่มตัวอย่างเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มทดลอง 1 กลุ่ม และกลุ่มควบคุม 1 กลุ่ม และมีการวัดก่อนการทดลอง วัดหลังการทดลอง และติดตามผล เป็นการวิจัยแบบ 2 ตัวแปร โดยมีการวัดซ้ำ 1 ตัวแปร (Two- Factor Experiment with Repeated Measures on One Factor) ดังนี้

ตารางที่ 3 แสดงแบบแผนการทดลอง (Winer, Brown & Michels, 1991, p. 509)

กลุ่ม	b1	b2	b3
ER	T1	T1	T2
CR	T2	T2	T2

สัญลักษณ์ที่ใช้ในแบบแผนการทดลอง

- R แทน เข้ากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม
 ER แทน กลุ่มตัวอย่างที่ได้รับโปรแกรมกิจกรรมแนะแนว
 CR แทน กลุ่มควบคุม
 b1 แทน ระยะก่อนการทดลอง
 b2 แทน ระยะหลังการทดลอง
 b3 แทน ระยะระยะติดตามผล
 T1 แทน จำนวนคนที่ได้รับโปรแกรมกิจกรรมแนะแนว
 T2 แทน จำนวนคนที่ไม่ได้รับโปรแกรมกิจกรรมแนะแนว

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยมีขั้นตอนในการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. ขั้นเตรียมการ

1.1 นำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพาถึงผู้อำนวยการโรงเรียนไทยรัฐวิทยา 42 จังหวัดชลบุรี เพื่อขออนุมัติในการวิจัย

1.2 ผู้วิจัยเข้าพบผู้อำนวยการ โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 42 เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย และขอความร่วมมือในการดำเนินการวิจัย

2. ขั้นตอนการทดลอง แบ่งเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

2.1 ระยะก่อนการทดลอง

ผู้วิจัยนำแบบวัดความฉลาดทางอารมณ์ให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 42 คอบแบบวัดความฉลาดทางอารมณ์ และนำแบบวัดความฉลาดทางอารมณ์ตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ จากนั้นผู้วิจัยเลือกนักเรียนที่ตอบแบบวัดความฉลาดทางอารมณ์ที่ได้คะแนนเฉลี่ยของระดับความฉลาดทางอารมณ์ต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมา ที่มีคะแนนตั้งแต่ 139 คะแนนลงมา และสมัครใจเพื่อเข้าร่วมการทดลอง จำนวน 12 คน โดยการสุ่มเข้ากลุ่ม แล้วแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 1 กลุ่ม จำนวน 6 คน และกลุ่มควบคุม 1 กลุ่ม จำนวน 6 คน พร้อมทั้งเก็บคะแนนจากการตอบแบบวัดความฉลาดทางอารมณ์เป็นคะแนนก่อนการทดลอง

2.2 ระยะทดลอง

2.2.1 กลุ่มทดลอง จะได้รับการฝึกโปรแกรมกิจกรรมแนะแนว ซึ่งผู้วิจัยกำหนดไว้ 11 ครั้ง ตามขั้นตอน ครั้งละ 50 นาที ในวันอังคาร วันพุธ และวันศุกร์ ในช่วงเวลา 13.50-14.40 น. รวมระยะเวลาทั้งสิ้น 5 สัปดาห์

2.2.2 กลุ่มควบคุมไม่ได้รับการฝึกโปรแกรมกิจกรรมแนะแนว นอกเหนือจากกิจกรรมการเรียนการสอนที่เรียนในชั้นเรียน

2.3 ระยะหลังการทดลอง

หลังจากการทดลองสิ้นสุดลง ผู้วิจัยให้นักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมตอบแบบวัดความฉลาดทางอารมณ์ซ้ำอีกครั้งหนึ่ง เพื่อเก็บคะแนนไว้เป็นระยะหลังการทดลอง

2.4 ระยะติดตามผล

หลังจากการทดลองสิ้นสุดลง ทั้งช่วงระยะเวลา 4 สัปดาห์ ผู้วิจัยให้นักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมตอบแบบวัดความฉลาดทางอารมณ์ซ้ำอีกครั้ง เพื่อเก็บคะแนนไว้เป็นระยะติดตามผล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เอส พี เอส เอส (SPSS-Statistical Package for the Social Science)

ค่าสถิติพื้นฐาน

1. ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)
2. ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

3. การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบการวัดซ้ำ (One-Way Repeated Measures Analysis of Variance: One between-Subjects Variable and One within-Subjects Variable) และทดสอบความแตกต่างระหว่างคู่ด้วยวิธีแบบนิวแมน-คูลส์ (Newman Keuls Procedure)

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University